

Бутенко Є. І.

Університет прикладних наук міста Міттвайда (Німеччина)

**ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ
У СУЧАСНИХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЯХ**

Фінансовий сектор України зазнав значних трансформацій з моменту здобуття незалежності в 1991 році. Перехід від централізованої планової до ринкової економіки каталізував реформи, спрямовані на модернізацію фінансової системи, стимулювання конкуренції та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів. Однак цей процес був затьмарений такими викликами, як політична нестабільність, корупція та зовнішні шоки.

Інтеграція України у світову фінансову систему прогресувала, хоча й нерівномірно. Участь у міжнародних фінансових установах, двосторонніх угодах та членство в таких організаціях, як Світова організація торгівлі (СОТ) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), полегшили доступ до світових ринків капіталу, передачу технологій та координацію політики.

Після двох років повномасштабної війни фінансовий сектор України продовжує демонструвати неабияку стійкість і продовжує функціонувати як основа реальної економіки. Банки не виводили кошти з обігу, а доступ до готівки зберігався навіть під час відключення електроенергії. Коефіцієнт достатності капіталу (CAR) є достатньо високим, а коефіцієнт покриття ліквідності значно перевищує необхідні рівні [1].

Внаслідок війни очікується падіння ВВП України та значне зростання інфляції. Щоб уникнути неконтрольованої девальвації та впливу капіталу, НБУ тимчасово зафіксував обмінний курс і запровадив валютні обмеження, а також підтримав валютний ринок інтервенціями. Фінансування потреб бюджету та поповнення міжнародних резервів НБУ можливі завдяки масштабній фінансовій допомозі країн-партнерів. Водночас закриття зовнішніх боргових ринків не є проблемою для банків, які переважно фінансуються всередині країни і не залежать від зовнішніх запозичень [2]. Банки довели свою стабільність роботи, майже безперервно забезпечуючи щоденне обслуговування клієнтів у регіонах, де була забезпечена безпека співробітників і клієнтів. Однак банки зазнали значних збитків від операційного ризику через воєнні події.

Зараз немає проблем з ліквідністю банківського сектора, але банки повинні дотримуватися консервативного підходу та припускати, що ризик ліквідності все ще залишається. Реальний сектор поступово оговтується від першого воєнного потрясіння, але значна частина підприємств так і не відновила роботу, тому матиме труднощі з обслуговуванням боргу. Під час війни значно впав попит населення та бізнесу на кредити, а також ризик-апетит банків щодо надання нових кредитів. Зростає лише гривневе корпоративне кредитування. Це зростання в основному забезпечується за рахунок програм державної підтримки [2].

Слабкий фінансовий стан юридичних та фізичних осіб стримуватиме активне банківське кредитування у післявоєнний період, тому державні програми часткової компенсації відсоткової ставки та часткового гарантування кредитів необхідно зберегти. Відновлення сегменту беззаставного споживчого кредитування відбуватиметься швидшими темпами, але темпи не встигнуть за довоєнним рівнем. Іпотечне кредитування на деякий час буде призупинено. Його можна відновити лише через механізм державних програм підтримки [2].

Небанківські фінансові установи були менш підготовлені до воєнних викликів, ніж банки, і мали нижчу здатність протистояти операційним ризикам. Проте на всіх сегментах небанківського фінансового ринку є компанії, які продовжують надавати якісні послуги.

НБУ дозволяє учасникам ринку відновлюватися, не вживаючи заходів за низку порушень. У той же час небанківські фінансові установи повинні мобілізувати власні ресурси для відновлення та підтримувати прозорість у відображенні свого фінансового стану [2].

Вітчизняні і міжнародні науковці визначають наступні напрямки відновлення фінансового сектору у повоєнний час [3]:

- подальша комерціалізація банківського сектору;
- регуляторне узгодження з ЄС;
- розвиток грошового, боргового та фондового ринків;
- фінансування малого бізнесу та фінансова інклюзія;
- мобілізація зовнішнього фінансування.

Банківська система України демонструє свою життєздатність та гнучкість, незважаючи на виклики ринкового середовища. Банки підтримують достатній

рівень прибутковості та капіталізації, адаптуючись до нових умов та забезпечуючи безперебійне обслуговування клієнтів. Хоча інфраструктура банківських відділень, банкоматів та платіжних терміналів зазнала скорочення у 2022 році, кількість активних банківських карток сягнула рекордного рівня. Це свідчить про те, що населення продовжує активно використовувати свої банківські рахунки та картки, спираючись на надійність послуг дистанційного банківського обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Garry Polushkin, Robert Kirchner. The banking sector during the war: Is stability enough? Vox Ukraine URL: <https://voxukraine.org/en/the-banking-sector-during-the-war-is-stability-enough>.
2. Українська фінансова система успішно протистоїть викликам війни Ukraine Invest. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/ukrayinska-finansova-systema-uspishno-protystoyit-vyklykam-vijny/>.
3. Alexander Pivovarsky Ralph De Haas. The future of finance in post-war Ukraine URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/future-finance-post-war-ukraine>.

Демченко А. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ, ЩО ВИКЛИКАЄ МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

Швидкий розвиток туристичної галузі у світі спричинив перевищення кількості туристів над чисельністю жителів у відомих туристичних містах. Згідно з даними UNWTO, близько половини всіх подорожей здійснюється до 100 найпопулярніших міст. Сьогодні близько половини населення світу мешкає у містах, а до 2050 р. очікується зростання цього показника до 66%. Термін «овертуризм» (з англ. «overtourism») з'явився не так давно і описує ситуацію, коли деякі міста та курорти переповнені туристами, що негативно впливає на життя місцевих жителів та унікальність цих місць. Феномен овертуризму має бути розглянутий, передусім, у контексті його потенційного впливу на якість життя мешканців приймаючих дестинацій та, у меншій мірі, на туристів, які їх відвідують [1].

Згідно з даними [2], у 2022 р. половина усіх мандрівників світу сконцентрувалася лише в 100 містах. Це призвело до того, що кількість туристів у цих містах суттєво перевищила чисельність місцевих жителів. Незважаючи на економічне